

Column: Merkels vinger gaat op de knip

Econoom Brzeski: Duitsland niet langer goedmoedig

Columns - 29 maart 2010

De Europese Raad van 25 maart was een mijlpaal in de Europese geschiedenis. Het tijdperk van Duitse goedmoedigheid is definitief afgelopen. Duitsland geeft een nieuwe definitie aan zijn rol als stabiliserende factor in de eurozone.

Sinds de oprichting van de Europese Unie heeft Duitsland vaak de rol van Europese rekenmeester gespeeld. Europees belang kwam vrijwel altijd voor nationaal belang. Dat was het programma in de 16 jaar van Helmut Kohl. Bondskanselier Angela Merkel leek aanvankelijk haar grote mentor te volgen door de portemonnee te openen. Bijvoorbeeld tijdens de jongste onderhandelingen over de EU-begroting.

Nu gaat de Duitse vinger op de knip. Tante Angie wil niet meer. Het rommelt in haar eigen coalitie. De grote verkiezingsbelofte van substantiële belastingverlagingen en een hervorming van het belastingstelsel zijn op de lange baan geschoven, omwille van de overheidsfinanciën.

Het verrast dan ook niet dat een brede Duitse meerderheid geen enkele Duitse belastingcent aan de Grieken wil geven. Nationaal belang komt nu voor Europees belang.

Stabiliteitspact

Daarmee zet Merkel een trend voort die al onder haar voorganger Gerhard Schröder was begonnen. Onder Schröder verwaterden de Europese begrotingsregels en werd ook de basis gelegd voor de huidige malaise.

Sinds Frankrijk en Duitsland de regels aan hun laars laptten, blijkt de preventieve

kracht van het Europese Stabiliteitspact nog slechts een tandeloze papieren tijger.

Toch is er een groot verschil tussen Schröder en Merkel. Schröder koos voor het nationaal belang uit een positie van zwakte, Merkel kiest voor het nationaal belang uit een positie van sterkte.

Wat op het eerste gezicht een egomane actie lijkt, kan op het tweede gezicht en op termijn de stabiliteit van de eurozone verbeteren. Een Griekse redding schept een precedent voor mogelijke nieuwe 'Griekse' gevallen in de toekomst. De optie van louter eurozone-leningen is dan niet houdbaar.

Internationaal Monetair Fonds

Beter dan nu met een ad-hocoplossing te komen, is een structurele oplossing vinden voor de weeffouten van de monetaire unie. Met het voorstel om het Internationaal Monetair Fonds bij een Griekse redding te betrekken, zet Duitsland het mes op de Franse keel. Een gezamenlijke actie van de EU en het IMF kan ook in de toekomst functioneren. Als landen de betrokkenheid van het IMF afwijzen, moeten ze spoedig de onderwerpen 'crisis resolution mechanism' en 'preventieve controle' aanpakken. Wortel en stok op zijn Duits.

Europese solidariteit betekent voor sommigen nog steeds dat Duitsland zonder morren de portemonnee opentrekt. Merkel maakt korte metten met dat idee. Door de vinger op de knip te houden, heeft Merkel de mogelijkheid de eurozone een nieuwe vorm en een nieuw leven te geven.

Duitsland claimt nog steeds de rol van stabilisator en rekenmeester. Dit keer echter niet in de rol van Sinterklaas, maar in de rol van Zeeuws Meisje: 'Geen cent te veel hoor!'

Carsten Brzeski is Senior Economist bij ING in België voor de Eurozone en Duitsland en schrijft regelmatig in Nederlandse en internationale media, zoals FT,

FAZ en the Wall Street Journal. Deze column verscheen op 27 maart ook in het Belgische dagblad [De Tijd](#).

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2662/column-merkels-vinger-gaat-op-de-knip>